

**Информация за планираните мерки за безопасност и начините на действие в случай на авария в предприятие с висок рисков потенциал
„КЛАС ОЛИО“ АД, с. Карапелит, общ. Добричка**

1. Име и идентификационен номер на оператора, пълен адрес на предприятието

„КЛАС ОЛИО“ АД, ЕИК 203707933
обл. Добрич, общ. Добричка, 9390, с. Карапелит, ул. „Втора“ № 29

2. Данни за актуалните становища/решения, издадени по реда на глава седма, раздел I на ЗООС:

2.1. Номер и дата на становището по чл. 103, ал. 7 на ЗООС за потвърждаване класификацията на предприятието с висок рисков потенциал

Класификацията по чл. 103, ал. 5 на ЗООС, е потвърдена със становище на заместник-министъра на околната среда и водите с изх. № УК-7/10.03.2017 г.

2.2. Номер и дата на решението по чл. 116, ал. 1 на ЗООС за одобряване на доклада за безопасност и дата на влизане в сила на решението

Докладът за безопасност е одобрен на основание чл. 116, ал. 1, т. 1 на ЗООС с Решение № 211-А0/2017 г. на изпълнителния директор на ИАОС, което влиза в сила от 15.11.2017 г.

3. Кратко описание на дейността в предприятието с висок рисков потенциал

„КЛАС ОЛИО“ АД се намира в западния край на с. Карапелит, общ. Добричка, обл. Добрич, на територията на бившия фуражен цех на АПК „Добрич Запад“. Предприятието е разположено на площ от 64,254 дка.

„КЛАС ОЛИО“ АД е дружество, чиято основна дейност е производство на:

- рафинирано слънчогледово масло;
- белени слънчогледови семки.

Към настоящия момент производството на рафинирано слънчогледово масло се осъществява в следните основни цехове:

ЦЕХ „ПРЕСОВ“

Слънчогледовото семе постъпва по лента и се подава за лющене. Олющеното семе се смила като преминава през мелничен валц, изпичане и постъпва в преса. От пресата се формират два потока: сурово масло, което преминава през утаител и филтър, след което суровото масло постъпва в резервоарите за сурово олио. От там суровото олио се подава в цех „Рафинерия“. Люспата се ползва като гориво в котелната инсталация, преустроена на твърдо гориво. Втория поток е „експелера“, отпаднал от шнековите преси, който съдържа значителен процент олио и постъпва в цех „Екстракция“ за пълно извличане с органичен разтворител /хексан/ на маслото. Отделеният шрот се съхранява в склад за шрот и се продава.

ЦЕХ „ЕКСТРАКЦИЯ“ (състоящ се от „Екстракция I“ и „Екстракция II“ и съответните хексанови стопанства към тях „Хексаново I“ и „Хексаново II“)

Екстракцията се извършва с хексан в затворена система в хексановото стопанство. Хексанът се регенерира за повторно използване, като постъпва в дестилатор, след това в кондензатор и охладител. Регенираният разтворител отново постъпва в екстрактора и това се повтаря. При тази регенерация се губи около 5% от количеството, което се добавя периодично.

Предвид това, че оборудването цех „Екстракция“ е морално остаряло и изключително енергоемко (двете инсталации за екстракция са батериен тип), се изгражда *Нов цех за екстракция на растително масло*, с капацитет на преработка по 300 тона на ден маслодайна суровина, с 3 бр. резервоари за хексан, всеки с обем от 24 куб.м. След изграждането и пускане в експлоатация на новата инсталация за непрекъсната екстракция, ще се преустанови дейността на стария цех „Екстракция“ и същият ще остане в резерв.

ЦЕХ „РАФИНЕРИЯ“ (състоящ се от „Рафинерия I“, „Рафинерия II“ и „Рафинерия III“)

Рафинирането на растителното масло е комплекс от процеси, провеждащи се с цел да се пречистят суровите масла от определени съставни части и примеси. Производството се осъществява с най-модерни мощности в сферата на маслодобива.

Целия процес на производство – от постъпването на суровината, през преработката до бутилирането на готовата продукция в ЦЕХ „БУТИЛИРАНЕ“, се извършва в производствената база на „КЛАС ОЛИО“ АД в с. Карапелит, общ. Добричка, обл. Добрич.

4. Информация за наличните в предприятието опасни вещества от приложение № 3 на ЗООС и кратко описание на основните им опасни свойства съгласно раздел V, т. 6 от приложение № 4 на Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях

На територията на предприятието са налични следните опасни вещества, попадащи в обхвата на приложение № 3 на ЗООС:

➤ **Хексан** – употребява се като разтворител за екстракция на растителното масло. Хексанът е опасно вещество и се идентифицира с: CAS № 64742-49-0; EC № 265-151-9; Класификация по Регламент CLP и предупреждения за опасност: Flam. Liq. 2, H225; Asp. Tox. 1, H304; Skin Irrit. 2, H315; STOT SE 3, H336; Repr. 2, H361f; STOT RE 2 (C ≥ 5%), H373; Aquatic Chronic 2, H411; Класификация съгласно приложение № 3 на ЗООС: Част 1, P5a, P5b, P5v; E2.

Хексанът е силно запалим. Дразни кожата. Съществува риск от сериозно увреждане на здравето при продължителна експозиция чрез вдишване. Възможен риск за увреждане на възпроизводителната функция. Вреден, може да причини увреждане на белите дробове при поглъщане. Парите могат да предизвикат сънливост и световъртеж Токсичен за водни организми, може да причини дълготрайни неблагоприятни ефекти във водната среда. Изпаренията са по-тежки от въздуха. Образува експлозивни смеси с въздуха при висока температура. В случай на пожар е възможно образуването на опасни експлозивни газове. Трябва да се пази далеч от източници на горене и да не се позволява използването за борба с огъня вода да навлезе в повърхностно течащи или подпочвени води. Контейнерите трябва да се охладят като се обливат с вода от безопасно разстояние. Въздействие върху околната среда: При замърсяване на почвата или водата настъпва бързо биоразграждане. Този продукт не се биоакмулира в голяма степен. При изпускане във въздуха лесно се разпада чрез фотохимична реакция. Време на полуразпад във въздуха между 1 и 10 дни.

➤ **Дизелово гориво** – употребява се като гориво за вътрешнозаводския транспорт. Дизеловото гориво се идентифицира с: CAS № 68334-30-5; EC № 269-822-7; Класификация по Регламент CLP и предупреждения за опасност: Flam. Liq. 3, H226; Asp. Tox. 1, H304; Skin Irrit. 2, H315; Acute Tox. 4, H332; Carc. 2, H351; STOT RE 2, H373; Aquatic Chronic 2, H411; Класификация съгласно приложение № 3 на ЗООС: Част 2, т. 34. Нефтопродукти и алтернативни горива; Част 1, E2.

Дизеловото гориво въздейства на централната нервна система. Вредно или фатално при поглъщане. Прекаленото излагане на въздействието на това вещество може да причини дразнене на носа, гърлото, дробовите и дихателния тракт, възпаление на очите, дразнене на кожата. Поглъщането може да предизвика стомашно-чревни смущения, включително възпаление, гадене, повръщане, диария и подобни на алкохолно отравяне въздействия върху централната нервна система (мозъка). При тежки случаи може да се стигне до конвулсии, загуба на съзнание, кома, спиране на дишането и смърт. Дизеловото гориво е горима, лесно летлива течност. Условия на възпламеняемост: пламна температура: от 10 до 104 °С; температура на самовъзпламеняване: 204 °С; граници на взриваемост: 0,7 – 6,0 %. Необходимо е да се предотвратят източници на искри или огън. При течове по възможност трябва да се спре притока. За резервоари, авто и ж.п. – цистерни евакуационен радиус 800 метра.

➤ **Пропан – бутан (втечен нефтен газ – LPG)** – употребява се като гориво за вътрешнозаводския транспорт. Пропан-бутана се идентифицира с: CAS № 68512-91-4; ЕС № 270-990-9; Класификация по Регламент CLP и предупреждения за опасност: Flam. Gas, H220; Press.Gas, H280; Muta. 1B, H340; Carc.1B, H350; Класификация съгласно приложение № 3 на ЗООС: Част 2, т. 18. Втечени запалими газове; Част 1, P2.

Пропан-бутанът образува експлозивна смес с въздуха, класифицира се като изключително запалим втечен газ. Пропан – бутанът е асфиксант със слабо токсично действие, притежава слаб упояващ ефект, при високи концентрации може да предизвика раздразване на очите, лигавиците, недостиг на кислород в белите дробове със следните прояви: учестено дишане, понижаване на вниманието, потискане на осезанието, емоционална нестабилност; а при по-продължително излагане: главоболие, повръщане, загуба на съзнание, кома и смърт

При нормални условия на съхранение, пропан-бутанът се съхранява под налягане в съдове. Когато е освободен в пространство с атмосферното налягане, се изпарява при ниски температури до - 45°С, следователно има опасност от измръзване т.н. студово изгаряне, в случай на контакт на втечен газ с кожата.

➤ **Опасни отпадъци.** На територията на предприятието се генерират и съхраняват следните опасни отпадъци, попадащи в обхвата на приложение № 3 на ЗООС:

- 13 02 05* нехлорирани моторни, смазочни и масла за зъбни предавки на минерална основа. Класификация съгласно приложение № 3 на ЗООС: Част 1, E2;

- 16 06 01* оловни акумулаторни батерии. Класификация съгласно приложение № 3 на ЗООС: Част 1, E1;

- 20 01 21* флуоресцентни тръби и други отпадъци съдържащи живак. Класификация съгласно приложение № 3 на ЗООС: Част 1, E2.

5. Обща информация относно начина на предупреждаване и действията, които засегнатата общественост трябва да предприеме в случай на голяма авария в предприятието, или посочване на източника, където тази информация може да бъде намерена по електронен път

При първите признаци за бедствие или авария, изп. директор (или упълномощено от него длъжностно лице): оповестява за опасността персонала на обекта и го привежда в готовност (задейства се ЛАСО); незабавно уведомява ЕЕНСП-112 и кмета на общината, и изпълнява дадените разпореждания. По указание на изп. директор (отговорното длъжностно лице) персоналетът подготвя наличните средства за справяне с критичната обстановка, изясняват се и се актуализират задачите на всеки един член на персонала. Външните лица (посетители и др.) в предприятието се предупреждават за опасността, дават им се указания за поведение и действие при създалата се ситуация и се извеждат на безопасно разстояние, като стриктно се спазва плана за евакуация.

Насоки за поведение на населението:

Веднага напуснете засегнатата територия; търсете защита в затворени помещения, дръжте влажни кърпи пред устата и носа, избягвайте физически усилия – не се движете, не пушете, следвайте нарежданията и съобщенията на спасителните групи. Засегнатите да се разположат удобно на чист въздух.

Поведение на открито:

Приберете се в затворени сгради, веднага извикайте децата в къщи, поканете и минувачите да влязат в домовете ви, ако не могат без опасност да се приберат у дома. Помогнете на инвалидите.

Поведение в сградите:

Затворете прозорците и вратите, за да не могат да проникнат дим и сажди. Сгънете влажни кърпи и ги поставете около прозорците и вратите. Дразненето и оплакванията при дишане могат да се намалят, ако сложите сгънати мокри кърпи пред устата и носа си.

Не блокирайте телефонните линии. Обаждайте се на изпълнителната власт, пожарната и другите служби само в случай на нужда от помощ. Телефонните линии са необходими за оказване на помощ при провеждането на спасителни мероприятия.

Поведение при евакуация:

Запазете спокойствие, спазвайте инструкциите на аварийните служби, заключвайте сградите, когато ги напускате.

Следете съобщенията по високоговорителите. Изпълнителните групи и РДПБЗН – Добрич ще ви уведомят посредством високоговорители, какви правила на поведение е необходимо да се спазват.

Включете радиоапаратите. Местните радиостанции ще ви уведомят за аварията, ще напътстват относно правилата на поведение и информират за очакваното развитие на нещата.

Изградена е гореща телефонна линия с: оперативен дежурен по Общински съвет за сигурност – тел. 057512378, дежурен при Областен съвет за сигурност – на тел. 058/601 517 и дежурен при ОЦ на ПБЗН-Добрич – 058/622 112.

6. Обща информация за опасностите от големи аварии в предприятието и потенциалното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда и обобщена информация за основните видове сценарии за големи аварии и съответните мерки за контрол

Доставката, съхранението и употребата на хексан при производството на растителни масла крие най-голяма опасност от възникването на голяма авария в „КЛАС ОЛИО“ АД. Хексанът е запалима течност с температура на кипене 68°C. Класификацията му в Севезо категории P5a, P5b и P5v показва, че той е силно пожароопасен както при нормални атмосферни условия, така и в производството на растителни масла, където много технологични процеси протичат при температури над 100 до 150°C. Спецификата на извършваните дейности и работните операции при практикуваната в момента прекъсната технология на екстракция (в два броя инсталации батериен тип), обуславят множество места в технологичната схема, където се изпускат малки количества течен или газообразен хексан, които при налични източници на запалване могат да доведат до пожар.

Друга опасност от авария представляват съхраняваните на площадката на предприятието горива – дизелово гориво и пропан-бутан (на територията на склад за ГСМ).

Вероятните опасности за възникване на големи аварии в предприятието са свързани с изтичане на опасни вещества и последвалите от това събития. Най-големи поражения на площадката и в близост до нея ще има при изтичане на цялото количество хексан, което се намира на площадката на „КЛАС ОЛИО“ АД, изпаряване на хексана, образуване на облак от пари, запалване на паровъздушната смес и възникване на горящ облак от пари. Такъв

сценарий разбира се е с нищожно малка вероятност, но при преобладаващите за района ветрове (основно от север) горящия облак ще засегне площадката на предприятието и ще се насочи към „Лесопарка“ на с. Карапелит. При подобен сценарий няма да бъдат засегнати части от селото. При безветрие или друга посока на ветровете трябва да се предвиди персоналот на фирмата да ползва навреме защитни облекла или да остане в затворени помещения докато изгасне горящия облак.

Вероятните сценарии водещи до големи аварии, които са разгледани в Доклада за безопасност са разделени в няколко групи:

- Сценарии, свързани с разтоварване на хексан, запълване на резервоарите (с вместимост съответно 4 бр. по 30 т налични в съществуващия цех „Екстракция“ към двете инсталации батериен тип и 3 бр. по 24 m³ предвидени за изграждане към новата инсталация за непрекъсната екстракция) и транспортиране на опасното вещество в рамките на тръбопроводната система във фабриката

- Сценарии, свързани с използването на хексан при производството на растително масло

- Сценарии, свързани с разтоварването на дизелово гориво, запълване на резервоарите 2 бр. по 11 m³

- Сценарии свързани с наличния на площадката пропан-бутан.

Описаните сценарии идентифицират опасностите, свързани с дейността на „КЛАС ОЛИО“ АД. По принцип те водят началото си от дребни технически и технологични несъответствия. При липса на навременни коригиращи мерки или процедури за безопасно водене на технологичните процеси и бързо регистриране и отстраняване на всички проблеми и инциденти, които могат да предизвикат големи аварии, те могат да ескалират до критични състояния. С цел оптималното предотвратяване на възникването и своевременното и ефективно преодоляване на подобни критични състояния текущо се идентифицират опасностите и оценяват рисковете при най-неблагоприятно развитие на процесите.

С цел недопускане на аварийни ситуации на територията на предприятието са предприети адекватни организационни, технически и управленски мерки, а именно:

- Провеждане на превантивна дейност за повишаване, подобряване и усъвършенстване на технологичното и техническото състояние на обекта, с цел предотвратяване на аварии. В тази връзка е и инвестиционното намерение на дружеството за извеждане от експлоатация на съществуващите две инсталации за батерийна екстракция и замената им с нова, модерна инсталация за непрекъсната екстракция;

- Идентифициране и оценка на опасностите, оценка на риска от големи аварии и оценка на последствията от аварията върху хората, обектите и околната среда;

- Осигуряване спазването на всички вътрешно фирмените правила, инструкции и други документи при експлоатацията и поддръжката на предприятието;

- Осигуряване на управление, гарантиращо сигурността и своевременното оповестяване при възникване на аварийни ситуации;

- Подготовка на персонала за действия при бедствия и аварии. Провеждане на обучения, инструктажи и тренировки за адекватни и ефективни действия при аварийни ситуации и при ликвидиране на последствията от аварии;

- Стимулиране на персонала към стриктно спазване на мерките за осигуряване на безопасна работа на съоръженията и съпричастност към *Политиката за предотвратяване на големи аварии*;

- Осъществяване на строг контрол на всички рискови дейности;

- Осъществяване на контрол на движението на МПС в района на площадката на предприятието;

- Осъществяване на строг пропускателен режим от охраната на предприятието;

- Извършване на ежегодни контролни замервания на: импеданса на контура фаза – защитен проводник; съпротивлението на заземители на заземителната инсталация; на мълниезащитната заземителна уредба;

- Провеждане на периодични проверки на изправността на противопожарното оборудване, разположено на територията на предприятието;
- Извършване на периодични проверки на газ-анализаторните инсталации за хексан, изградени в цех „Екстракция“ („Екстракция I“, „Екстракция II“ и наличните към тях „Хексаново I“ и „Хексаново II“).

„КЛАС ОЛИО“ АД предприема следните основни мерки, които гарантират едновременно:

- спазване на изискванията за съхранение и употреба на опасни вещества;
- намаляване на риска от възникване на големи аварии:

№ по ред	Дейност	Критерии за измерване	Срок за изпълнение
1.	Проверка на средствата осигуряващи противопожарната безопасност в предприятието съгласно <i>Наредба № 8121з-647 за правилата и нормите за пожарна безопасност при експлоатация на обектите.</i>	Протоколи издадени от лицензирана фирма за извършени проверки на средствата осигуряващи противопожарната безопасност в предприятието.	Веднъж годишно
2.	Проверка на наличните предупредителни знаци за опасности и задължителни знаци за лични предпазни средства, съгласно изискванията на Приложение № 2 към чл. 10, ал. 1 на <i>Наредба № РД-07/8 за минималните изисквания за знаци и сигнали за безопасност и/или здраве при работа.</i> Проверка на табелите, указващи категорията на опасност съгласно чл. 7, ал. 2, т. 6 на <i>Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси.</i>	Попълване на чек-лист за оценка изпълнението на изискванията.	Веднъж годишно
3.	Провеждане на периодични обучения и инструктаж на работещите, в съответствие с годишен <i>План за обучение/поддържане компетентността на персонала</i> и съгласно изискванията на <i>Наредба № РД-07-2 за условията и реда за провеждане на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на ЗБУТ.</i>	Протоколи/сертификати от проведените обучения. Попълване на книги за инструктаж.	Съгласно изготвен план
4.	Предотвратяване изпускането на опасни вещества в почвите, водите и въздуха. Извършване оценка на безопасността на съхранението на опасните химични вещества и смеси.	Осъществяване на контрол по прилагане на инструкциите по <i>Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси.</i>	Постоянен
5.	Спазване на инструкциите за безопасна експлоатация на предприятието.	Проверки по спазване инструкциите за безопасна работа в предприятието.	Постоянен
6.	Проверка съответствието на наличното технологично оборудване с нормативните и/или технически изисквания за безопасна експлоатация.	Протоколи от извършените проверки.	Постоянен
7.	Проверка на съпротивлението на заземители на мълниезащитната инсталация.	Протоколи издадени от лицензирана електро-изпитвателна лаборатория.	Веднъж годишно
8.	Контролни замервания на импеданса на контура „фаза - защитен проводник“ и на	Протоколи издадени от лицензирана електро-	Веднъж годишно

	съпротивлението на заземители на заземителната инсталация.	изпитвателна лаборатория.	
9.	Проверка на средствата за измерване (манометри, термометри)	Протоколи от извършените проверки.	Веднъж годишно
10.	Проверка на газ-анализаторната инсталация за хексан, изградена в цех „Екстракция“	Протоколи от извършените проверки от „ДРЕГЕР СЕЙФТИ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, гр. София.	Шест пъти годишно

Ръководството на „КЛАС ОЛИО“ АД, носи цялата отговорност пред компетентните държавни органи за спазването на нормативните изисквания по отношение на безопасната експлоатация на предприятието.

Операторът отговаря за осигуряване на необходимите средства за поддържане на оборудването в пълна изправност, което е гаранция за свеждане на риска от голяма авария до минимум. Осигуряват се всички необходими средства за защита на персонала в случай на авария и за ликвидиране на последствията от нея. Осигуряват се условия за непрекъснато обучение на персонала по проблемите на безопасността във всичките ѝ аспекти, организират се периодични тренировъчни учения за действия при големи аварии.

Отговорността на работниците и служителите по отношение на безопасната експлоатация на съоръженията, се състои в стриктно спазване на технологичната дисциплина и вътрешния трудов ред, на инструкциите за безопасна работа, на заповедите и разпорежданията на ръководните длъжностни лица.

В изпълнение изискването на чл. 35, ал. 3, т. 5 от *Закона за защита при бедствия* и на чл. 24, ал. 1 от *Наредбата за условията и реда за функциониране на Националната система за ранно предупреждение и оповестяване (НСРПО) на органите на изпълнителната власт и населението при бедствия и за оповестяването при въздушна опасност*, е сключен договор с „ИТА Инженеринг“ ООД, гр. София за проектиране, изграждане, въвеждане в експлоатация и интегриране към НСРПО на *Локална автоматизирана система за оповестяване (ЛАСО)* за нуждите на „КЛАС ОЛИО“ АД, с. Карapelит. Съгласно писмо на ИАОС с изх. № ПГА-2120/28.07.2017 г. е изготвен и утвърден от изп. директор на дружеството график за поэтапно изпълнение изискванията на чл. 24, ал. 1 от *Наредбата за условията и реда за функциониране на Националната система за ранно предупреждение и оповестяване (НСРПО) на органите на изпълнителната власт и населението при бедствия и за оповестяването при въздушна опасност*.

7. Потвърждение, че операторът е изготвил вътрешен аварийен план на предприятието, в който са предвидени действия в случай на голяма авария, действия за преодоляване на последствията от нея и начините за свързване със съответния оперативен център на Главна дирекция "Пожарна безопасност и защита на населението" на Министерството на вътрешните работи и кмета на непосредствено застрашената община

В съответствие с изискванията на т. II на Приложение № 5 към чл. 14 и чл. 18, ал. 1 на *Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях (ДВ, бр. 5/2016 г.)* и чл. 35, ал. 1 от *Закона за защита при бедствия – ЗЗБ (ДВ, бр. 102/2006 г. с изм. и доп.)* е изготвен вътрешен аварийен план на предприятието.

8. Информация за наличие на опасност от възникване на голяма авария в предприятието с висок рисков потенциал с трансгранични последствия на територията на съседна държава членка съгласно Конвенцията

Неприложимо.